

תמצית הדף היומי

פרשת מטות מסעי

יומא פד - סוכה ג

סר דף פד פס

אימני כלב שומה: פיו פתוח, ריריו נוטף, אוניו סרוחות, זנבו בין וירכותיו, מהציד הדרכים, וי"א שנובה ואין קולו נשמע, ופליגי האם נעשה מנשים כשפניות או מרוח רעה [ואו יש להורט בדבר הנורא]. המתחבך בו מסתכן וצריך להפשית את בגדיו ולרוץ [וכן עשה ר"ה בריה דר"י וקיים בעצמו [החכמה תחיה בעליה]]. והנניש על ידו מת ותקנתו לכתוב לחש ע"ג עור של צבוע ולקבור את בגדיו יב' חודש ואח"כ להוציאם ולשורפם ולפור את אפרם [בתוך ה"ב חודש של ישתה מים אלא מתוך קנה נחושת שמא יראה בבואת השד ויתסתכן]. * חולי הצפידיא באה מאכילת פת חמה ביותר, ומשוריי כסא דהרסא, וסימניו כאשר יורד דם מהשינים כשנותן שם דבר, ורפואתו: א. שאור או מימיו עם שמר זית ומלח. ב. לסוך על צדעיו משומן כנף האוזן. ג. לשרוף גרעיני זית שלא הביאו שליש על מרא הדתא וידיבקים על שיניו. * ר' יוחנן למד את הרפואה ממטרוניטא לצורך השבת וגילה זאת בדרשה דנשבע שלא יגלה לאלוקי ישראל [ואמר לה זאת מיד אחרי שגילתה לו שלא היא חילול ה']. * למתיא בן חרש חצר כבד לנשיבת כלב שומה, סם לחושש בגרונו, בשר חמור לירוקן, והקזת דם לסרוניכי, והכמנים פליגי בהני ומודו רק בסם דשרי. * כל ספק נפשות דוחה את השבת קמ"ל דאפי' בספק שבת אחרת כגון דאמדוהו לשמונה שאין דוחין הרפואה למוצ"ש. * אין מחללין ע"י גויים ונשים אלא ע"י גדולי ישראל, אך מצטרפין לדיעות להקל. * הזרין בפקיו"נ הרי זה משובח ואי"צ ליטול רשות מבי"ד אף שנהנה, והשמועות: א. תינוק שנפל לים פורש מצודה ומעלהו אף שעולים דגים. ב. נפל לבור עוקר חוליא ומעלה אף שמתקן דרגא, וקמ"ל אף שאינו הולך לאיבוד. ג. עובר דלת שנעלה בפניו קאי ששבור נסרים לבנין או להרלקה, וקמ"ל אף שיכול להרגיעו מלכת לידתו באנשים. ד. מכבין ומפסיקין מפני הרלקה שיש בה כסנת נפשות אף שמתקן גלמים לצליה לערב, וקמ"ל אף שהסכנה בחצר אחרת. * אף הלכו בפיקו"נ אחר הרוב, מסקינן בתשעה גויים וישראל אחד ואף שקבוע כמחצה על מחצה איירי שפירשו מולם להצר אחרת ולא אמרינן דמורבא פריש, אבל בפירשו מקצתן הולכין אחר הרוב כיון שלא הוחזק שיש שם ישראל.

סר דף פה פס

עיר שחציה גויים וחציה יהודים ונמצא בה תינוק דינו כישראל לענין ההחיותו ולא לענין היום [אם היא תשקת אסורה לכהן] ולשמואל [אם לא להצילו אף ברוב כותים, ואי רוב העיר גויים דינו כגוי ונפק"מ לענין להאכילו ונבילות [עד שיגדל ויגב גורת], וברוב ישראל הוי כישראל להחזיר אבידתו, ומחצה על מחצה הוי כישראל לענין נזיקין שאם שורו התם נגח משלם רק חצי נזק עד שהניקן יביא ראייה שהוא גוי [אך אם נגח ע"י ישראל פטור המזיק עד שיוכיח שהוא ישראל]. * מי שנפלה עליו מפולת לא מבעיא אם ספק שם, ואפי' שם שמוא מת, ושמוא גוי, אם ספק חי מספקין עליו אפי' לחי שעה [בשאותה שעה ישוב בלבו ויתודה. מאיר]. ואם מצאווהו מת יניחווהו וזהו אף למ"ד דבדליקה אדם כהול על פמיונו, דרק תהם אתי לכנות. * כשבודק מלמטה למעלה נח' אי בודק עד לבו או עד חוטמו, אך כשבודק מלמעלה למטה הכל מודים דסגי בלא מצא רוח חיים באפו [ואף לראב"ש דס"ל דולד נוצר מטיבור, מודה הוא לענין פיקו"נ דיעק חיותו באפו]. ואף אם מצא עליונים מתים ימשך לחפש שמוא התחתונים חיים. * מנין שפקיו"נ דוחה שבת, והדחיות: א. לר' ישמעאל מדמותו להרוג גנב שבא במחתרת מספק שמוא בא על נפשות, ק"ו לפקיו"נ, ודחי' שהגנב בא ע"ד להרוג היות וידע שאין אדם מעמיד עצמו על ממונו, ולכן ברא להרוג השכס להרוגו, ואכתיו פיקו"נ מנול. ב. לר"ע מכון שרעז מורידין אותו מעם המזבח, אך אם התחיל בעבודה אינו מפסיק, אבל בכדי ללמד זכות אף שספק אם יש ממש בדבריו מפסיק עבודתו החמורה שדוחה את השבת, ודחי' שמוסרין זוג ת"ח עמו לראות אם יש ממש בדבריו. ג. ממילה דהויא אחד מרמ"ח איברים ודוחה שבת, ק"ו לכל גופו. ד. אך את שבתותיה שזמורו אתי לחלק במקום פקו"נ. ה. כי קבד היא לכס איה, מסורין בידכם ולא אתם בניה. ו. ושמואל ב"ג"א חלל עליו שבת אחת שיששבור שבתות הרבה. ז. לשמואל וחי בהם ולא שימות בהם [שיחיה בהם ודאי ולא יבוא לידי ספק מיתה], והא עדיפא מכולהו דלכולהו אית להו פירכא דאשכחן ודאי אך ספק מנ"ל. * חטאת ואשם ודאי מכפרין כפרה גמורה, וכן אין אחר מכפר כפרתו, משא"כ אשם תלוי שאין כפרתו גמורה אלא תולה להן מהוסרין ומתכפר ביוה"כ. * לרבי תשובה בלא יוה"כ פ אינה מוספקת [ומתיי אהיא כותיה]. * יוה"כ בלא תשובה מכפר על כל עבירות שבתורה חוץ מוספק עול ומגלה פנים בתורה ומיפר ברות. * עבר על עשה ושב לא זי משם עד שמוחללו לו שנאמר מעורב בנים שובבים, וה"ה ל"ת הניקת לעשה, ועל ל"ת גמור פליגי האם תשובה לבדה מכפרת או שרק תולה ויוה"כ פ מכפר, ולכ"ע על ל"ת חמור כגון לא תשא רק יוה"כ פ מכפר.

סר דף פו פס

די חילוקי כפרה הם: א. עבר על עשה ועשה תשובה נמחל מיד. ב. עבר על ל"ת ועשה תשובה תשובה תולה ויוה"כ פ מכפר. ג. על כריתות ומיתות ביי"ד תשובה ויוה"כ פ תולין, וסורין ממורקין שנת' ופקדתי עליהם שעם וכו'. ד. על חילול ה' תשובה ויוה"כ פ וסורין תולין, ומיתה ומפרקת שנת' אם יתפר וכו' עד תמותו. * מזה חילול ה': א. הלוקה בער מהטבח [במקום שלא תבע] ולא משלם לו לאלתר [ואבי נתן לישותפן זוז לכל אחד ואח"כ עושה עמם חשבון]. ב. לר' יוחנן ההולך די' בלא תורה ותפילין. ג. חבירו מתביישין משמועתו [אומרים עליו שרא ליה מיהו]. ד. הקורא ושונה ואין משאו וממתו באמונה ואין דיבורו בנחת עם הבריות. * שובו בנים שובבים מיירי בעשה תשובה מאהבה למפרע, וארפא משובותם [כבעל מום שנתרפא בעשה מיראה, ושינהם נקראים בנים, אך השב מתוך סורין נקרא עבד. * מעלות השב בתשובה: א. במנייה רפאות לעולם שנאמר ארפא משובותם. ב. מנעת עד כסא הכבוד שנאמר שובה ישראל עד ה' אלוקדיך. ג. דוחה ל"ת שבתורה דדמיא למחזיר גרושתו משנישאת. ד. מקרבת את הגאולה שנת' ובה לציון גואל משום ולשבי פשע. ה. ודונות נעשים לו כשגנות שנת' כי כשלת בעונך וז"מ בשב מיראה, אך השב מאהבה נעשים לו כוכיות שנת' וישבור רשע מרשעתו הוא יחיה ומכאן נמי שמארצת שנותיו. ו. מביט ליהודי שעתה תשובה מחללין לכל יוה"כ שנת' ארפא משובותם כי שב אפי' ממנו'. * שבת הקב"ל לא כב"ו שמתפיים הוא בדברים ומחזיק טובה ומעלה עליו שהביא פרי' מן הבית ליהודי בעל תשובה: מי שניצל מעבירה פעם ראשונה ושניה באותו פרק אשה ומקום. * כתיב אשרי נשוו פשע כסוי חטאה ומאידיך מכסה פשעיו לא יצליח, ומשני שבחטא מפורסם או בבין

סוכה שהיא גבוהה למעלה מכ' אמה פסולה ור' יהודה מכשיר, ואם אינה גבוהה י"ט, ואין לה ג' דפנות, וחמתה מרובה מצילתה פסולה. * הטעם שנכמיו תני תקנתא [שאם גבוהה הקורה מכ' אמה יעמש] [וכסוכה תני פסולה: א. סוכה דאין תני פסולה, מבני דרבנן [בדפנא סגי ליה בג' מחציות] תני תקנתא. ב. סוכה דנפישין מילי פסיק ותני פסולה, משא"כ במבוי. * טעם פסול סוכה למעלה מכ' אמה: א. לרבה מלמעלה דיעו דורותיכם ולמעלה מכ' אמה לא שלטא ביה עינא, אך אם הדפנות מגיעות לסכך מהני [ושאר אמוראי סביר דקאי על ידיעת הדורות על הקף עני כבוד]. ב. לר"ז למעלה מכ' אדם יושב בצל דפנות ולא בצל סוכה, ושאינו מעשירות קרנים דדל עשירות קרנים איכא צל סוכה [ושאר אמוראי סביר דסוכה תתיה לצל קאי לימות המשיח]. ג. לרבא משום דלמעלה מכ' אמה בעל לעשותה קבע, אך ע"כ אמה דעושה סוכתו עראי ולכן אף אם עשאה קבע במחציות של ברזל כשר. * אם סוכה חבדה מד"א כשרה, ורב חנן סבר דאם רחבה יותר מראשו ורובו ושלחנה כשרה אך הוי דלא כהו. * כברייתא איתא דסוכה שגבוהה למעלה מכ' אמה פסולה ור' מכשיר עד ארבעים וחמישים אמה, והוביח בן ממעשה דהילני שהיהיה סוכתה גבוהה מכ' אמה ולא אמרו לה דבר, ודחו ליה דאשה היא ופטורה, והשיבם דכיון די' בנים היו לה א"א שלא היה אחד מהם צריך לאמן, ואם תאמרו שהחייבו מדרבנן והיא לא משגחא בדרבנן, הלא כל מעשיה ע"כ פכמיים, [והקשתה מאן הגבי למי"ד דבסוכה קטנה פליגי דאין דרך מלכא לישב בסוכה קטנה, ומשני שהיו קטנות בסוכה, ולה"ל בניה גבה הווי יתיב וכ"ל לא אמרו לה דבר, אך לרבנן היא ישבה בקטנות ונתייבשו בסוכה גדולה]. * שיעור סוכה קטנה: א. לרבי ד"א על ד"א. ב. לב"ש כדי ראשו רובו ושלחנה [ז' טפחים]. ג. לב"ה כדי ראשו ורובו [ז' טפחים].

סר דף פז פס

דיני בית שאין בו ד"א על ד"א: א. פטור ממזוזה שכתוב מוזוזה ביתך. ב. פטור ממעקה שכתוב בו כי תבנה בית חדש. ג. לא מוטא פגמים כשכתוב ובא אשר לו הבית. ד. לא נחלש בבתי ערי חומה אלא פודהו לעולם [ויוצא ביובל אם לא נאמן] שכתוב כי ימכור בית מושב. ה. אין חוזרין עליו מעורכי המלחמה דכתיב כי תבנה בית חדש. ו. אין מערבין בו [א"צ ליתן פת העירוב] דאין חשיב דירה לאסור. ז. ואין משתתפין בו [שיתופי מבוואת], אך מניחין בו שיתופי מבוואת דלא גרע מחצר שמניחין בה. ח. אין מניחין בו עירובי דעירובי הצירות צריך להניח בבית שבחצר. ט. אין עושין אותו עירוב בין שתי עירובי דגריבן מבורגנין דחזו למילתייהו [לית ליה לאדם אחד]. י. אין אהאין והשיתופין חולקין בו [בדירה חצר' ליה פתיההי מתלקת, וליה"ל נתן לכל פתח ד"א השאר חולקין] דבית פחות מד"א למיסתר קאי. ואמרינן דכל ברייתא זו אתיא נמי כרבנן דרך גבי סוכה פליגי דלא בעי ד"א על ד"א דדריית עראי היא, אך בית דרית קבע הוא מודים דבעינן ד"א.